

Vlak daarop ook de *Osmia*, die al achteruitlopende het rupsje meesleept, dat de *Odynerus* achterliet. Door de lichaamsomvang van de *Osmia* voortgestuwd, valt het rupsje, juist voordat de *Osmia* het nest verlaat..... in het web van de spin, waarover ik reeds sprak. Dus zò komen die rupsjes daar!

De *Odynerus* komt het eerst terug. Reeds heeft het diertje weer een rups bemachtigd en brengt deze naar binnen.

Dan komt moeder *Osmia*, terwijl de *Odynerus* nog binnen vertoeft. Het bijtje zet zich, met stuifmeel beladen, op de nestopening, inspecteert, maar gaat niet binnen. Na enige ogenblikken om het nest te hebben rondgevlogen, verwijdert het zich. Het keert niet terug en laat de *Odynerus* dus meester van het terrein.

Zonder twijfel hadden zich te voren reeds dergelijke scènes afgespeeld, waarbij beurtelings de *Osmia* en de *Odynerus* de hun zo geschikt lijkende holte hadden schoongemaakt; waarvan het spinneweb, dat èn rupsen èn stuifmeel opving, op zo aardige wijze getuigenis aflegde.

De door mij „zorgzaam” weder in de nestholte gelegde rupsjes werden door het *Odynerus*-wifje niet meer aangenomen. Aanwijzingen omtrent een „vechtpartij” tussen de beide dieren waren niet aanwezig.

B. J. J. R. WALRECHT.

Biezellinge.

Niets nieuws onder de zon.

Wanneer men biologische waarnemingen doet, die buiten het gewone bekende vallen, tracht men natuurlijk te weten te komen, of dezelfde of dergelijke waarnemingen reeds eerder gedaan zijn. Het blijft echter steeds moeilijk dit uit de oudere literatuur na te gaan. Publicatie kan soms wel helpen, doordat anderen dan attent maken op oudere of analoge gegevens, maar dikwijls komt er geen weerslag en meent men iets nieuws gebracht te hebben.

Eenige door mij geobserveerde gevallen blijken mij nu al vroeger door anderen ook opgemerkt te zijn. Hun waarde vermindert er, dunkt mij, niet door. Integendeel! Wanneer twee waarnemers hetzelfde vinden, versterkt dit de kracht van de mededeeling. Het lijkt mij echter wel gewenscht die bronnen te vereenigen, vandaar de volgende mededeelingen.

a. In deel XII (1900) van het Entomologist's Record and Journal of Variation bladerend, vind ik een artikel van Annandale: „Notes on Orthoptera in the Siamese Malay States”. In dit artikel zie ik talrijke zeer interessante opmerkingen, o.a. op p. 76, dat „water-cockroaches” volgens de inboorlingen de gelatine van zijn fotografische platen had-

den afgeknaagd. Later gelukte het hem deze water-Blattidae werkelijk te vangen. Door mij werd, op gezag van een Duitsch blad, in de Entomologische Berichten, Deel VIII, no. 189, p. 458 (1 Jan. 1933) het beschadigen van fotografische negatieven door een andere Blattide als iets geheel nieuws gesignaleerd, wat nu blijkt reeds eerder bekend geweest te zijn.

Dan staat er ook een waarneming over gemutileerde dekschilden bij *Panesthia*, waarbij *Annandale* tot dezelfde conclusie komt, welke door mij geuit werd te Weert in de Zomervergadering, Juni 1914 (Tijdschr. v. Entom., Dl. LVII, p. LXI), nl. dat soortgenooten die dekschilden zoo bewerkt hadden. Alles dus reeds in 1900 gepubliceerd; waarlijk niets nieuws onder de zon.

In hetzelfde excursieverslag vindt men nog allerlei, o.a. over de biologie van oorwormen in grotten, een onderwerp, waarover ons medelid *Jacobson* uit de grotten van Java ook interessante mededeelingen deed. Verder een enkele biologische opmerking over *Pedipalpi* in grotten, enz.

b. Weer een geheel andere zaak, die ik nog niet gepubliceerd had, maar die ik na nader onderzoek had willen mededeelen, blijkt ook al oude kost te zijn, maar is vrijwel onopgemerkt gebleven. Zooals bekend is, komen bij ons twee Myrmeleoniden voor, de gewone *Myrmeleon europaeus* *McLachl.* (*formicaleo* *L.*) met de gevlekte vleugels, en de tot nu toe voor zeer zeldzaam gehouden *M. formicarius* *L.* (*formicalynx* (*Ol.*) *F.*) met ongevlekte vleugels. Nu komt deze laatste in ons land meer voor dan men vroeger dacht, of wel de soort wordt gewoner. Het was mij meermalen opgevallen, dat op de Veluwe de bekende trechterkuilen der mierenleeuw-larven ook te vinden waren op de open heide, niet op de van boven beschutte wegranden. Deze kuiltjes vindt men bovendien op plekken, waar het zand niet bloot ligt, maar met een dunne humuslaag bedekt is, zoodat de witte kuiltjes scherp tegen de omgeving afsteken. Ik vond ze o.a. bij Laag-Soeren en Nunspeet. Voor mij was het wel hoogst waarschijnlijk, dat deze totaal afwijkende leefwijze er op wees, dat het larven moesten zijn van een andere soort dan de gewone, waarvan de larven steeds in rul zand onder overhangende bermen voorkomen. In de literatuur kon ik er niets over vinden; alle handboeken en min of meer populaire geschriften spreken elkander steeds na en generaliseeren, zonder dat de leefwijzen van de twee in meer noordelijke streken van Europa voorkomende Myrmeleoniden uiteengehouden worden.

Nu echter in het boek van *W. M. Wheeler*, *Demons of the Dust* (verschenen eind 1930 of begin 1931), lezende, vind ik een aanwijzing, dat er ten minste een onderzoeker was, die wel verschil vond en beide soorten gekweekt heeft.

Dit is E. R e y, die zijn resultaten in een zeer kort geschrift neerlegde in de Sitzungsberichte der Naturf. Gesellsch. Leipzig 1892/93 (1894), pp. 35—36, Sitzung vom 13. Dez. 1892. Hij deed dit naar aanleiding van een opmerking van R. B e c k, Sitz. 14. Juni 1892, l.c. p. 11, die, juist omgekeerd als bij ons, in de Sächsische Schweiz gewoon was de mierenleeuw-trechters op de open heide te vinden en, nu ook trechters op overwelfde plaatsen vindende, direct het vermoeden uitte, dat dit een andere soort moest zijn. De kweek door R e y bevestigde, dat daar *M. formicarius* de gewone soort was, terwijl de nu ook op beschutte plaatsen gevonden larven *M. europaeus* bleken te zijn.

Het zal zaak zijn deze waarneming ook bij ons door kweek te bevestigen, daar R e y nog een opmerking maakt, die door W h e e l e r voorbijgegaan wordt, nl. dat de larve van *formicarius* den trechter niet zou maken door van de peripherie spiraalsgewijs naar het midden te werken, maar daarentegen direct in het midden zou beginnen. Dit punt verdient nog extra onderzocht te worden.

W h e e l e r vestigt terloops nog eens de aandacht op het merkwaardige feit, dat in Engeland en Scandinavië de mierenleeuwen niet voorkomen (wel in Finland). Zou het, wat Engeland betreft, nu niet slechts de *formicarius* op de Veluwe vaker gevonden wordt, maar ook de *europaeus* meer en meer in de duinen wordt aangetroffen, niet mogelijk zijn, dat beide of een der beide soorten op een goeden dag ook daar gevonden zouden worden? Dan zou dit toch wel iets nieuws onder de zon zijn, want het is niet waarschijnlijk, dat de Engelsche entomologen een dergelijk insect steeds over het hoofd gezien zouden hebben. Ofschoon — hoe lang zat *M. europaeus* bij ons al in de duinen, vóór het dier aldaar werd opgemerkt?

Ik mag van dit opstel wel gebruik maken om elken entomoloog aan te raden het boek van W h e e l e r ter hand te nemen; men zal er een schat van waarnemingen over woestijnfauna en nog zeer veel meer in vinden.

D. MAC GILLAVRY.

Amsterdam, 23 Maart 1936.

Het plooiën der voorvleugels bij vlinders in rust.

Op de Zomerverg. van 17 Juni 1933 (T. v. E. LXXVI, pp. LX—LXIV) sprak ik over het plooiën der vvls. van vlinders, als zij de volkomen rusthouding aannemen. In de discussie merkte een der leden op, dat hij deze plooiing gezien had o.a. bij *Calocampa solidaginis* Hb. S n e l l e n zegt over dit genus (p. 315, Macrolep., 1867) alleen: „In rust de achtervleugels digt ineengeplooid en de voorvleugels